

klionsbudet; men dog saaledes, at der er givet ham Ret til at lade $\frac{1}{5}$ af Kjøbesummen indestaae. Altsaa denne traditionelle Fortrins-
 afgang for Fæsterens Familie er her converteret til en Ret til at lade en vis begrændset Deel af Kjøbesummen for hans Livstid indestaae. Denne, mener nu Udvalget, bør ogsaa komme Vedkommende tilgode i Tilfælde af, at Fæsteren gaaer ind paa de tilbudte Vilkaar. Det maa nemlig erindres, at i hans personlige Forhold stæer derved ingen Forandring; han bliver steddende, saalænge han lever; og hans Enke, saalænge hun forbliver ugift, paa de samme Vilkaar, hvad enten de ere billigere eller dyrere, end hvad der ved Taxationen udfindes. Han skulde altsaa kun gjøre denne hele Handling, navnlig altsaa kun paatage sig at udbetale $\frac{1}{5}$ af Kjøbesummen, for at sikke sine Efterladte. Men dette Motiv taber rigtignok i en væsentlig Grad sin Betydning, naar det reduceres til det, som dog til en vis Grad er Hazard. Naar der skal gjøres en Sammenligning mellem den Kjøbesum, der er udfundet ved Taxationen, og den eventuelle Kjøbesum, der vil kunne udbringes ved Auction, saa vil det jo beroe paa Coniuncturerne, som Ingen kan forudsæe, om Summen bliver større eller mindre; og naar han altsaa ikke opnaaer, at hans Børn derved, at han nu indbetalet $\frac{1}{5}$ af Kjøbesummen, efter ham kunne blive steddende ved Gaarden, ved det begrændsede Fortrin, at en Deel af Kjøbesummen kan for deres Levetid blive indestaaende, saa har han ikke andet Motiv til at gjøre en Foranstaltning, der kun skal gjøres for Børnenes Skyld, end en Forventning — hvorom der kan disputeres og hvorom Visshed ikke kan tilveiebringes — om at selve Kjøbesummen derved bliver mindre, end om han overlod til dem i sin Tid at kjøbe Gaarden ved Auction; de have da efter § 11 Ret til, at $\frac{1}{5}$ af den ved Auctionen udfundne Kjøbesum for deres Levetid kan indestaae. Jeg troer altsaa, at Udvalgets Forslag er et høit nødvendigt Supplement til hele Lovens Tænkning; og uagtet jeg ikke tør sige, at disse Penge staae fuldkommen sikre, troer jeg dog, at man kan forudsætte, at Taxationen i alt Fald maa have været meget høit, dersom de ikke ere nogenlunde sikre. — Forslaget til § 4 er

i det Væsentlige ogsaa en Redaction. At Brugereren nemlig skal have Godtgjørelse for den indbetalte Deel af Kjøbesummen, er selvfølgelig; men det kan ikke gaae an at sige: „forsaavidt den maatte være enten i det Hele eller for en Deel erlagt“, naar den foregaaende Paragraph foreskriver, at $\frac{1}{5}$ skal indbetales. Det maa altsaa forandres saaledes, som det er foreslaaet, hvilket altsaa i ethvert Tilfælde bliver $\frac{1}{5}$ af Kjøbesummen. — Ved § 6 skal Udvalget tillade sig at bemærke, at det fuldkommen billige Tanken dert, nemlig at selv i det Tilfælde, hvor der er opført Leiehus paa en Fæstegaards Jorder, der kunne i visse Tilfælde Leierne faae Arvesætte paa Husene — thi det Offentlige har naturligviis her den samme Forpligtelse og Hensyn til Gods-eieren som til Gaardfæsteren — men at det paa den anden Side ikke gaaer an at foreskrive det ubetinget; thi saadanne Huse kunne være opførte paa Jorder, som ligge i den Grad inde paa Gaardens Areal, at det vilde ruinere Gaarden som en samlet Eiendom, uden Hensyn til hvem der har den. Det er altsaa rigtigt, at det ikke siges, at disse Huse ubetinget vende tilbage til Gaarden, eller at de ubetinget skulle gaae over til Selveiendom, men at det forbeholdes Ministeriet at afgjøre dette. Derimod er det hensigtsmæssigt at sige, at i alle saadanne Tilfælde skal Taxationscommissionen strax efter de samme Regler ansætte Husene til særskilt Værdi og Gaarden uden Husene til særskilt Værdi, og at Sagen saa vil i sin Heelhed være at indstille til Ministeriet. Resolverer dette da, at Huset, naturligviis den nuværende Leiers personlige Ret forbeholdt, derefter skal hjemfalde til Gaarden, saa lægger man blot de to Summer sammen; skal det derimod bestaae som særskilt, saa gaaer det over til Leieren ved Arvesætte-Ret for den Værdi, som derpaa er sat. Det gaaer heller ikke an, som der staaer i Paragraphen, at udfinde Værdien „forholdsviis“; thi da kunde man ifølge Andet end Hartkornet, og altsaa vilde Reglen være uanvendelig ved fordøse Huse, og kun lidet anvendelig ved andre Huse, hvor Bygningen udgjør et væsentligt Moment i selve den ansatte Værdi.